

הסדר מותנה - סגירת תיק פלילי בהסדר

חוק הסדר מותנה מסמיך את רשויות התביעה לסגור תיקים פליליים נגד חשודים שנמצאו נגדם מספיק ראיות המאפשרות את העמדתם לדין בעילה של "סגירה בהסדר", בתמורה להודייתם והתחייבותם לשלם פיצוי או להימנע מביצוע עבירות נוספות בעתיד. עו"ד אסף דזק מסביר אודות ההליך וכיצד ניתן לסגור תיק פלילי בהסדר מותנה.

הסדר מותנה - סגירת תיק פלילי בהסדר

תיקון מספר 66 לחוק סדר הדין הפלילי שהביא עימו הסדר חדש בשם "הסדר מותנה", מעשיר הלכה למעשה את "ארגז הכלים" העומד לרשות התביעה, ומאפשר התאמה טובה יותר בין חומרת העבירה ונסיבות ביצועה לבין חומרת התגובה החברתית המופעלת נגד העבריין. בהקשר זה ראו את [הנחיית היועמ"ש מספר 4.3042 בדבר סגירת תיק בהסדר מותנה](#).

לאחר שאדם נחקר במשטרה התיק בעניינו עובר לבדיקתן של רשויות התביעה לצורך עיונם בחומר הראיות ובחינת השאלה האם יש להגיש נגדו [כתב אישום](#) או אם לאו. כל אותה העת תיק החקירה נגד החשוד מצוי בסטטוס של תיק מב"ד (תיק הממתין לביור דין) ורישום בעניין מופיע בתדפיס המרשם הפלילי שלו.

מתוך ההכרה כי ההחלטה האם להעמיד אדם לדין בגין [ביצוע עבירה פלילית](#) הינה החלטה רבת משמעות לחייו, שכן כל הגשה של כתב אישום, ואין המשנה באיזו עבירה, יש בה משום לפגוע פגיעה של ממש בנאשם, המחוקק קבע [זכות שימוע פלילי](#) לחשוד בהתאם לסעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי, לפיו על רשות התביעה שאליה הועבר חומר חקירה הנוגע לעבירה מסוג פשע (עבירות שעונשן מעל 3 שנות מאסר) להודיע על כך לחשוד ([מכתב יידוע לחשוד](#)), והוא רשאי לפנות אליה תוך 30 יום, בבקשה מנומקת [מדוע יש להימנע מהגשת כתב אישום כנגדו](#). בכך מעניקה זכות השימוע לחשוד זכות טיעון ראשונית בטרם ישנה סטטוס ויהפוך מחשוד לנאשם אשר תלוי ועומד כנגדו כתב אישום בבית המשפט.

בתפ"ח 1138/05 מדינת ישראל נגד יעקב ארד נקבע כי הליך היידוע ובעקבותיו השימוע הינו זכות יסוד המוקנית לנחקר המאפשרת לו לשטוח את טענותיו במלואן ועל התביעה להאזין לדברים בנפש חפצה ומתוך נכונות להשתכנע. עוד נקבע שמדובר בזכות טיעון שהינה מן הזכויות היסודיות במשפט הישראלי ונמנית עם עקרונות של הצדק הטבעי וקשורה בטבורה לחובת ההגינות השלטונית.

בסיום עיון התביעה בתיק החקירה וקיום הליך השימוע, רשאית היא להורות למשטרה להוסיף ולחקור או לנהוג באחת מן האפשרויות הבאות:

1. **להעמיד את החשוד לדין פלילי** - כלומר, להגיש כתב אישום נגד החשוד לאור העובדה שיש בחומר החקירה "ראיות מספיקות" לאישום פלילי. במצב זה, כתב האישום יוגש על-ידי התביעה לבית המשפט המוסמך מקומית ועניינית לדון באותה עבירה.
2. **להחליט על גניזת התיק הפלילי** - באחת משלוש עילות סגירה הבאות: היעדר ראיות מספיקות, היעדר עניין לציבור או היעדר אשמה פלילית.

3. **להורות על סגירת תיק מותנית** - כלומר, סגירת התיק הפלילי כנגד החשוד מבלי שיוגש נגדו כתב אישום - וזאת בתמורה להודייתו והתחייבותו לשלם פיצוי ו/או לעמוד בפיקוח שירות המבחן ו/או להימנע מביצוע עבירה בעתיד. ההסדר המותנה חל על עבירות קלות שמוגדרות כעבירות "עוון" (עד שלוש שנות מאסר) או "חטא" (עד 3 חודשי מאסר) וזאת בכפוף לכך שלחשוד אין עבר פלילי ב-55 השנים האחרונות שקדמו לביצוע העבירה וכן במצב בו התובע סבור שהעונש שהיה מוטל על החשוד, במידה ואכן הוא היה מורשע על-ידי בית המשפט, לא היה כולל רכיב של מאסר בפועל.

הסדר מותנה יתאפשר בתנאים הבאים

1. ניתן לסגור תיק בהסדר **רק בעבירות חטא ועוון**, וכן בעבירות **פשע מסוימות** (עבירות פשע המנויות בתוספת השישית שאינן עבירות שאפשר להטיל בגינן קנס או כופר).

2. לדעת התובע העונש המתאים **אינו כולל מאסר בפועל**.

3. הנאשם לא עבר עבירות ב-**5 שנים האחרונות**.

4. לאחר ההסדר, הנאשם **לא יועמד לדין**, ובלבד שיקיים את תנאי ההסדר.

5. ההסדר יכול לכלול: קנס, פיצוי לנפגע העבירה (עד לתקרה של 14,400 שקלים), התחייבות שלא לעבור עבירות, תכנית טיפול ושיקום, תנאי שבתוספת החמישית (מכתב התנצלות לנפגע העבירה, שלילת רישיון נהיגה, התחייבות שלא ללכת למקום מסוים או שלא לעמוד בקשר עם אדם מסוים, ועוד).

דוגמאות לעבירות הנכללות בהליך הסדר תיק מותנה במשטרה

- תקיפה (ללא גרימת חבלה)
- גניבה (ללא אלימות או התפרצות)
- נזק לרכוש
- הזנחת השמירה על כלי ירייה
- השתתפות בתגרה
- החזקת נכס החשוד כגנוב
- הטרדה טלפונית
- העלבת עובד ציבור
- מכירה ואספקת אלכוהול לקטין
- איומים
- הסגת גבול
- מעשי פזיזות ורשלנות בחיה

עיקרי הליך הסדר מותנה

סגירת תיק בהסדר (סעיף 67א(ב)) - ראה תובע כי קיימות ראיות מספיקות לאישום, רשאי הוא שלא להעמיד חשוד לדין ולהציע לו הסדר, אם ראה כי מילוי תנאי ההסדר יענה על העניין לציבור בנסיבות המקרה.

סיוג ההסדר לעבירות מסוימות (סעיף 67א(ג)) - לא ייערך הסדר אלא בעבירה מסוג חטא או עוון, או בעבירה מסוג פשע המנויה בתוספת השישית, שאינה אחת מהעבירות המנויות באותו סעיף.

תנאים לעריכת ההסדר (סעיף 67א(ד)) - תובע רשאי לסגור תיק בהסדר כאמור בהתקיים שני אלה: (א) העונש המתאים לדעתו, לפי הוראות סימן הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה, אינו כולל מאסר בפועל; (2) אין פרט רישום פלילי שנרשם בעניינו של החשוד (לרבות הסדר) בחמש השנים שלפני ביצוע העבירה נשוא ההסדר ואין חקירות או משפטים תלויים ועומדים בעניינו שאינם חלק מההסדר.

הוראות לעניין עריכת הסדר (סעיף 67ב) - התובע יתחייב להימנע מהגשת כתב אישום נגד החשוד ולסגור

את תיק החקירה נגדו אם יודה החשוד בעובדות המהוות את העבירה המפורטת בהסדר וקיים את התנאים שיפורטו בו.

לפני שידון התובע עם החשוד בתנאי ההסדר, עליו לפרט את העובדות והוראות החיקוק שלגביהן קיימות ראיות מספיקות לאישום (טיוטת כתב אישום), וכן יציין בהחלטה מנומקת את הנסיבות להתקיימות התנאים לעריכת ההסדר. כל אלה יישמרו בתיק.

תנאי ההסדר (סעיף 67ג) - תובע יהיה רשאי לכלול בהסדר תנאים כגון: קנס לאוצר המדינה; פיצוי לנפגע עבירה; התחייבות להימנע מביצוע עבירה; עמידה בתנאי תכנית טיפול, תיקון ושיקום שיקבע קצין מבחן, לרבות של"צ ופיקוח שירות המבחן; ונקיטת אמצעים שונים לתיקון הנזק שנגרם עקב העבירה, המנויים בתוספת החמישית לחוק. וכל אלה בכפוף למגבלות ולסייגים המנויים באותו סעיף.

לשם קביעת תנאי ההסדר יתחשב התובע בעיקרון המנחה בענישה, בשיקולים ובנסיבות הקבועים סימן הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה.

עיון בחומר חקירה לפני חתימה על הסדר (סעיף 67ד) - בטרם יחתם הסדר, רשאי החשוד לעיין בחומר החקירה ובטיוטת כתב האישום אם אינה זהה למתואר בהסדר.

תוכן ההסדר (סעיף 67ה) - הסדר יערך בכתב, יחתם בידי התובע והחשוד ויכיל את הפרטים המנויים בסעיף.

עילת סגירת תיק בהסדר (סעיף 67ו) - התובע יסגור את התיק בעילה של "סגירה בהסדר" לאחר שוודא כי מולאו תנאי ההסדר וישלח דיווח על סגירת התיק למשטרת ישראל ויודע על כך לחשוד. הוראות סעיפים 63 ו-64 לחסד"פ לא יחולו לענין תיק שנסגר בהסדר.

סירוב להסדר או הפרת תנאיו (סעיף 67ז) - לא הסכים החשוד להסדר כולו או לתנאי מתנאיו, יעמידו התובע לדין לפי טיוטת כתב האישום. סבר התובע שאין ראיות מספיקות לאישום או שאין בדבר ענין לציבור, בעקבות ידע חדש שהובא לידיעתו לאחר סירוב החשוד, יסגור את התיק בהחלטה מנומקת בכתב. התובע לא יעמיד חשוד לדין בשל עובדות המהוות עבירה שהוא הודה בהן במסגרת הסדר, אלא אם כן החשוד לא מילא את תנאי ההסדר או אם נמצא שההסדר הושג במרמה.

בהמשך נקבעו הוראות משלימות לענין אי מילוי תנאי ההסדר מצד החשוד והעמדתו לדין בשל כך. כן נקבע כי הועמד חשוד לדין לאחר שנחתם עימו הסדר, יראו את ההסדר כמבוטל והחשוד לא יהיה מחויב למלא אחר התנאים שטרם מילא. מילא החשוד חלק מתנאי ההסדר, יתחשב בכך בית המשפט בבואו לגזור את דינו.

הועמד חשוד לדין לאחר שהוצע לו הסדר או לאחר שנחתם עימו הסדר, לא יבקש התובע להטיל עליו עונש של מאסר בפועל, אלא אם כן הובא לידיעתו מידע חדש.

הודיית חשוד בעובדות המהוות עבירה, במסגרת הסדר, לא תשמש ראיה נגדו בהליך פלילי בשל עובדות אלה.

פרסום בדבר הסדרים (סעיף 67ח) - הפרטים המנויים בסעיף יפורסמו באתר האינטרנט של רשות התביעה הנוגעת בדבר בדרך שתבטיח שקיפות לגבי הפעלת שיקול הדעת בקבלת ההחלטה לסגור תיק בהסדר, אך לא תזהה את החשוד או את נפגע העבירה.

סייג להתיישנות עבירות - על אף האמור בסעיף 9(א) לחסד"פ, נסגר תיק בהסדר סגירת תיק מותנית, לא תימנה התקופה שנקבעה לקיום תנאי ההסדר במנין תקופת ההתיישנות.

תיקון עקיף לחוק המרשם הפלילי - מידע על סגירת תיק בהסדר סגירת תיק מותנית יכלל בגדרי סעיף 11א לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981. כלומר, בדומה ל"תיקים סגורים", לא ימסר מידע בדבר הסדר מהסוג הזה אלא לגופים המפורטים בתוספת השלישית לחוק המרשם הפלילי.

תיקון עקיף לחוק זכויות נפגעי עבירה - התאמת הוראותיו של חוק זכויות נפגע עבירה, התשס"א-2001 לתיקון החוק, ובכלל זה: זכות העיון של הנפגע בהסדר (סעיף 9 לחוק); הזכות של נפגע בעבירת מין או

אלימות חמורה להביע עמדה לפני התובע לעניין ההסדר (סעיף 17 לחוק); והחובה של התביעה ליידע את הנפגע בדבר סגירת התיק בהסדר או כוונה להגיע להסדר (התוספת השנייה והתוספת השלישית לחוק).

מדיניות חדשה נגד משתמשי סם הקנאביס - סגירת תיק בהסדר מותנה

המדיניות החדשה נגד משתמשי סמי הקנאביס (מריחואנה וחשיש) ממקדת את המאמצים בהסברה וחינוך תוך שימוש בהליכים פליליים רק כמוצא אחרון. המדיניות החדשה קובעת כי אדם שיימצא מחזיק בקנאביס בפעם הראשונה והשנייה - יושת עליו קנס בלבד ולא יינקטו נגדו הליכים פליליים. במקרה של עבירה שלישית - הטיפול יועבר למסלול של **סגירת התיק בהסדר מותנה** ותישקל אפשרות שלילת רישיונות הנהיגה או הנשק של המשתמש. רק במקרה של עבירה רביעית ומעלה - המשטרה תשקול הגשת כתב אישום והעמדה לדין פלילי.

אי עמידה בתנאי ההסדר תגרור כתב אישום והעמדה לדין פלילי

במסגרת ההסדר רשויות התביעה מכינות טיוטת כתב אישום, כך שכלל והחשוד לא יעמוד בתנאיו הרי שהטיוטה תהפוך לכתב אישום והוא יועמד לדין פלילי.

חשיבות הייצוג המשפטי בהליך סגירת תיק בהסדר מותנה

ישנה חשיבות מכרעת להיעזר בשירותיו של עורך דין פלילי מנוסה במסגרת הליך סגירת תיק בהסדר מותנה. עורך הדין יוכל לסייע לך להבין האם המקרה הספציפי שלך ראוי ויכול להסתיים ללא העמדה לדין פלילי. במידה והתשובה לכך הינה חיובית - הרי שעל עורך הדין לשאת ולתת בשמך מול נציגי התביעה על מנת ולהגיע לתוצאה המשפטית הטובה ביותר עבורך. הליך זה מהווה כלי חשוב בניסיון להימנע מהעמדתך לדין פלילי - [אל תזלזלו בו](#).

נוכח חשיבותו הרבה של הליך סגירת תיק בהסדר מותנה ונוכח ההשלכות מרחיקות הלכת שעשויות להיות לו על המשך ניהול ההליך הפלילי נגדך ובכך על עתידך, עליך להתייחס אליו בכובד ראש ולהיוועץ בהקדם בעורך דין פלילי באשר לאפשרויות השונות העומדות בפניך. באפשרותך ליצור עימנו קשר בכל שעה בטלפון **052-6885006** או באמצעות [הטופס המקוון באתר](#).

{*:fast_contact}